

Muuseumi näitus üllatab 188 nukuga

NÄITUS

Andres Tohver

andres@harjuelu.ee

Oktoobri keskel pandi Kolga muuseumis üles Juta Blande nukunäitus. Blande on 75-aastane Raplamaal Kodila külas elav daam, kelle huvi nukukude vastu sai alguse koolilaste ja täiskasvanute näiteringi juhendades.

Juta Blande nukud olid suvel Hageri muuseumis. Kui Kolga muuseumi juhataja Ulvi Meier tundis huvi, kas näituse võiks üles panna Kolga muuseumi, oli vanaproua kohe rõõmuga nõus.

Ehkki tegemist on nukukudega, pakub näitus täiskasvanutele ehk enamgi vaatamisrõõmu. Et Blande on tausta poolest näitejuht, paiknevad nukud gruppides, moodustades stseene.

Lustakad stseenid

Milliseid stseene me siis näeme? Silma hakkab "Mõisa os

pidu", kus samovari ja küünlaga laua ääres lastakse hea maitsta nii puuviljadel kui prael. "Pulmad" kujutab valge kleidiga pruuti ja kena kübaraga meest, kelle taga on pulmalised, kõrval veimevakk ja ees kõnet pidav kirikuõpetaja.

"Kungla rahvas" näitab kandlega Vanemuist, möögaga Kalevipoega ja saarepilgat. Kompositsioonist leiab sinimustvalge Eesti lipu.

On ka "Laulupidu", kus prouad ja poisid dirigendi juhtimisel laulu löövad.

"Mõisa teomehed" kujutab pärisorjade rasket argipäeva – ei puudu karistamine peksupingil. "Kõrts" annab ülevaate joomingust, kus üks purjutajatest, pudel peos, sinise silma ja verise ninaga pörandal lebab.

Uuemat aega kajastab "Balti kett", kus Eesti, Läti ja Leedu seisavad käsikäes reas. Omaette rubriigi Blande kollektsioonis moodustavad mujalt maailmast toodud rahvarõivastes nukud, mis Kolga muuseumis on kõrvaltoas klaasi all.

Nukkude seljas näeb Vigala,

Nõnda näeb välja "Kõrts".

2x Andres Tohver

Risti, Muhu, Kihnu, Saaremaa, Rapla, Rõuge, Tõstamaa, Suure-Jaani ja mitme muu kandi rahvarõivad. Põhjalikkust näitab seegi, et naiste kostüümid on tehtud alusseelikuga.

Pulga ja purgiga

Kuidas need nukud ikkagi valminud on? Tihti peidab end Blande õmmeldud kostüümi all

mõne nõukogudeaegse nuku keha, näiteks Uku meistrite käe all valminud nukk Tiina.

Osad kehad pärinevad saksa nukukudelt, aga silma hakkab ka Barbie, kellele on seljas Pühalepa rõivad. Barbie kasuks räägib nimelt asjaolu, et nukul on pikad jalad, mis teeb kostüümi õmmlemise ja nuku riietamise kergemaks.

Kompositsioon "Mõisa teomehed".

Et poissnukkude kehasid on raskem leida kui tüdrukukukke, on Blande vahel meisterahva riided selga sobitanud tüdrukukule.

Tervet keha pole ilmingimata vaja, sest puuduva kehaosa saab ju juurde teha. Sageli on võetud olemasoleva nuku pea ja pistetud pulga otsa, mille alumine ots seisab purgi sees. Peale, pulgale ja purgile on ümber õmmeldud kostüüm. Sellest tuleb ka näituse nimi "Vanale nukule uus elu".

Proua väidab, et kokku on ta

meisterdanud 400 nukku, osad neist on ta kas ära müü- või kinkinud, muuhulga vii maalastele ja väliseestlast Kolga muuseumis on väljas nukku, kui inimestele lisaks vata selle numbri sisse ka kompositsioonide loomakesi.

Nukud on valminud Blande pensionipõlves viimase pa kümne aasta jooksul. Et pr üks tütardest on käsitööhuv ja meisterdab samuti nuli võib eeldada, et perekondlik ditsioon jätkub uue põlvko toel. ■

RAE VALLAVALITSUS TEATAB:

Detailplaneeringute koostamise algatamised

• Järveküla Talutaguse kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 02.10.2018 korraldusega nr 1278. Planeeritav ala asub Järveküla põhjaosas, perspektiivse Väljaotsa tee ääres, olemasolevate ja varem planeeritud väikeelamute piirkonnas. Juurdepääs planeeritavale alale on planeeritud 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiimäe kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringuga kavandatud Väljaotsa tee pikenduselt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,9 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiimäe kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringu lahendust pos nr 36 osas ning jagada maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistust välja elamumaa ja transpordimaa kinnistud, määrata ehitusõigus, hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud perspektiivne elamumaa juhtotstarve.

• Järveküla Väljaotsa tee 24 kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 02.10.2018 korraldusega nr 1279. Planeeritav ala asub Järveküla põhjaosas, perspektiivse Väljaotsa tee ääres, olemasolevate ja varem planeeritud väikeelamute piirkonnas. Juurdepääs planeeritavale alale on planeeritud 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiimäe kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringuga kavandatud Väljaotsa tee pikenduselt. Täiendav juurdepääs planeeritavale alale on kavandatud olemasolevalt Väljaotsa tee T4 kinnistult. Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,8 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiimäe kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringu lahendust pos nr 34 osas ning jagada maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistust välja elamumaa, transpordimaa ja üldkasutatava maa kinnistud, määrata ehitusõigus, hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud perspektiivne elamumaa juhtotstarve.

• Patika küla Ammuta kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 05.10.2018 korraldusega nr 1323. Planeeritav ala asub Patika külas avalikult kasutatavate Tallinn-Tartu maantee ja Jüri-Vaida tee ääres ning Jüri-Vaida teelt on ette nähtud juurdepääs moodustatavatele elamumaa kruntidele. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2,0 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada olemasolevast maatulundusmaa sihtotstarbelisest kinnistust välja neli elamumaa sihtotstarbelist kinnistut ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaa sihtotstarve, seada elamumaa kruntidele ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeringuala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud osaliselt perspektiivne elamumaa, olemasolev elamumaa hajaasustuses ning juhtotstarbena maa. Kinnistu jääb vähesel määral rohevõrgustikku.

Detailplaneeringute vastuvõtmised ja avalikud väljapanekud 19.11.–02.12.2018 Rae Vallavalitsuses Aruküla tee 9. Vastuvõtteid ja ettepanekuid detailplaneeringute osas esitada hiljemalt 02.12.2018

• Assaku aleviku Veski tee 29 kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 16.01.2018 korraldusega nr 66 ning vastu võetud 23.10.2018 korraldusega nr 1385. Planeeritav ala asub Assaku alevikus Veski tee ääres, olemasolevate ja perspektiivsete väikeelamute alal. Juurdepääs planeeritavale elamumaa krundile nähakse ette avalikult kasutatavalt Veski teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,53 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada olemasolevast maatulundusmaa sihtotstarbelisest kinnistust välja üks elamumaa sihtotstarbeline kinnistu, üks transpordimaa kinnistu Veski tee laienduse eesmär-

gil ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaa sihtotstarve, seada elamumaa krundile ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud haljasala ja parkmetsamaa. Planeeritava ala naaberkinnistutel on olemasolevad ning perspektiivsed elamumaa juhtotstarbega alad. Üldplaneeringu järgne maakasutuse lahendus on planeeritava kinnistu omaniku suhtes liialt omandid kitsendav ning piirav, detailplaneeringuga täpsustatakse üldplaneeringu järgset maakasutust. Planeeritaval alal säilitatakse valdavas enamuses kinnistu senine sihtotstarve ning sinna ehitusõigust ei määrata. Ühe uue elamumaa krundi moodustamist ei saa lugeda üldplaneeringu oluliseks või ulatuslikuks muutmiseks.

• Assaku aleviku Veski tee 29 kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 24.10.2017 korraldusega nr 1483 ning vastu võetud 23.10.2018 korraldusega nr 1387. Planeeritav ala asub Aruvalla küla, Piuga kruusakarjäär läheduses. Juurdepääs planeeritavale alale nähakse ette Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee kogujateelt algavalt kruuskattega Halli teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 6,6 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada Takle kinnistust välja üks elamumaa sihtotstarbeline kinnistu ning ülejäänud osas säilitada maatulundusmaa sihtotstarve, seada ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritavale ala juhtotstarvet määratud ei ole. Planeeritava ala paikneb rohevõrgustikus. Planeeritaval alal rohevõrgustik 90% ulatuses kinnistu suurusel säilitatakse ning sinna ehitusõigust ei määrata. Ühe uue elamumaa krundi moodustamist ei saa lugeda üldplaneeringu oluliseks või ulatuslikuks muutmiseks.

Detailplaneeringute kehtestamine

• Jüri aleviku Talli tn 2 ja Aruküla tee 22 kinnistute ning lähiala detailplaneering, kehtestatud Rae Vallavalikogu 16.10.2018 otsusega nr 54. Planeeritav ala asub Jüri alevikus avalikult kasutatavate Talli tänava ja Aruküla tee ristmiku nurgas. Juurdepääs moodustatavale krundile planeeritakse Talli tänavalt. Planeeringuala suurus kokku on ligikaudu 4 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta kinnistute senised sihtotstarbed ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbeks, moodustada krundid, millele perspektiivselt rajada riigigümnaasiumi hoone ja spordihooned, määrata ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ja haljastus. Detailplaneering on Rae Vallavalikogu 20.09.2013 otsusega nr 390 kehtestatud Rae valla Jüri aleviku ja sellega piirnevat Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringut muutev, kuna asub üldplaneeringu järgselt haljasmaa juhtotstarbega määratud alal.

• Patika küla Kriile, Töökoja ja Ädala kinnistute ning lähiala detailplaneering, kehtestatud Rae Vallavalitsuse 23.10.2018 korraldusega nr 1384. Planeeritav ala asub Patika külas, Tallinn-Tartu maantee ja Jüri-Vaida tee vahelisel alal. Juurdepääs planeeritavale alale nähakse ette riigimaanteelt nr 11114 Jüri-Vaida tee ning riigimaanteelt nr 11118 Patika tee. Planeeringuala suurus kokku on ligikaudu 3,7 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Kriile kinnistust jagada välja üks tootmismaa ja üks transpordimaa sihtotstarbega kinnistu ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaa sihtotstarve sihtotstarbega, määrata hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud ning haljastus. Tehnovõrkudega varustamine lahendada Töökoja ja Ädala kinnistute olemasoleva taristu baasil. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi on planeeritava ala juhtotstarbeks määratud tootmismaa ja juhtotstarbena maa. Planeeritava ala põhjaosas paikneb rohevõrgustik. Planeeritaval alal paiknev rohevõrgustik säilitatakse ning sinna ehitusõigust ei määrata. Olemasolevate tootmismaa kruntide vahele ühe täiendava tootmismaa krundi moodustamist ei saa lugeda üldplaneeringu oluliseks või ulatuslikuks muutmiseks.

Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega võimalik tutvuda <http://gis.rae.ee>.

Saue gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja Ann Lemnits ja spordikeskuse juhataja Terje Toomingas.

Sirje Pi

Saue linnas valmib augustiks moodne spordihall

Ühinenud Saue valla esimesel sünnipäeval, 24. oktoobril, pandi Saue gümnaasiumi kõrval nurgakivi uuele spordihallile. Koos sellega uuendatakse ka praegune ujula, rajatis valmib uue kooliaasta alguseks.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Spordihall kerkib Saue gümnaasiumi vahetusse naabrusesse, ujula ja staadioni vahelisele alale. Ehitatakse uus spordihooned ja rekonstrueeritakse praegune ujula. Investeeringu koguhind on 3,8 miljonit eurot ning vald katab selle omavahenditest.

Saue Spordirajatised OÜ juhatuses liige Tõnis Ilp ütles Harju Elule, et ehitus algas tänava juulis. Leping sõlmiti Astlanda Ehitus OÜga 9. mail. Oktoobris käib halli seinapaneelide paigaldamine. "Halli valmimistähtaeg on järgmise aasta 31. august. Praegu püsib ehitaja graafikus," kinnitas Ilp.

Tema sõnul projekteeris halli Sweco Projekt AS ning omaniku järelevalvet teeb ATLM Group OÜ. "Projekteerimine algus enne valdade ja linna ühinemist.

Algataja oli Saue linn," selgib mees.

Rajatava spordihalli pind on 5000 ruutmeetrit. Sinna projekteeritud sisejalgpalliväljak, kergejõustikuala, jõusaal ja matreenigute ruumid. Halli võimalik tegelda vibuspord Tribüünid pealtvaatajatele teiseldatavad. Ilp ütles, et s dirajatises saab korraldada E tasemel võistlusi.

Uus spordihall on osaliselt koolihoone ja ujula kõrval moodustab staadionile täiskasv tausta. Halli saab s praegusest ujula uksest. U basseiniid ja basseini ruumi rand saavad renoveerimisel katte, ruumid sanitaarremont vahetatakse välja hoone sots tuse ja fassaadikatted.

Saue linn saab korra spordihalli, Laagris on tennis hall ja kooli spordihooned. K rajatakse veel spordihalle staadioneid? "Projekteerim on Laagri külje alla rajatav k algkool. Selle juurde kuul võimalda ja staadion. Koos gümnaasiumi rajamisega L rrisse ehitatakse kompleks spordisaal," ütles Tõnis Ilp saks on vallas plaanis väikes te ja mitmetotstarbeliste väl jakute rajamine. ■